

Regeringens proposition

1978/79: 58

om ändring av reglerna om folkbokföring och beskattning av personer anställda utomlands i svenska statens tjänst, m. m.;

beslutad den 2 november 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den som är utsänd från Sverige för anställning utomlands i svenska statens tjänst under tjänstgöringen skall vara kyrkobokförd i den församling i vilken han senast var eller hade bort vara kyrkobokförd. Detta föreslås också gälla make och barn under 18 år som följer med till den utrikes orten. Vidare föreslås att om den utsände eller maken äger fast egendom i annan församling kan den utsände och medföljande make och barn under 18 år genom särskilt beslut få kyrkobokföras i den församling där egendomen finns.

Den som utan att vara gift med den utsände, lever tillsammans med denne avses bli jämställd med make om de tidigare har varit gifta eller gemensamt har eller har haft barn.

I propositionen föreslås vidare att skattskyldighet införs även kommunalt för den lön som svensk beskickningspersonal uppbär vid tjänstgöringen utomlands.

Svensk medborgare som under beskattningsåret har tillhört svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation och som på grund av sin tjänst har varit bosatt utomlands avses i beskattningshänseende bli behandlad som bosatt i Sverige.

Vidare föreslås att den som tillfälligt har vistats i Sverige skall beskattas för sin inkomst av anställning här i riket i den kommun där han först har vistats. Det föreslås också att han skall medges grundavdrag m. m. som bosatt här i riket.

I propositionen föreslås också att folkpension liksom annan pension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, som utgår till pensionär

som inte är bosatt i Sverige, undantas från beskattning i Sverige till den del den inte överstiger 4 500 kr.

De nya reglerna föreslås med vissa undantag träda i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas första gången vid 1980 års taxering.

1 Förslag till

Lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198)

Härigenom föreskrivs att 20 § folkbokföringsförordningen (1967: 198) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Den som är anställd på utländsk ort i svenska statens tjänst kyrkobokföres i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm med sin familj och svenska betjäning. Konungen kan dock medge den, som äger eller innehar fast egendom utom Stockholm, att med familj och betjäning kyrkobokföres på viss fastighet i den församling där egendomen är belägen.

Den som är utsänd för anställning på utländsk ort i svenska statens tjänst kyrkobokföres under denna tjänstgöring jämte medföljande make samt barn under aderton år i den församling i vilken den utsände senast var eller hade bort vara kyrkobokförd.

Riksskatteverket kan dock medge den utsände att med medföljande make samt barn under aderton år kyrkobokföres på viss fastighet i församling där han eller maken äger eller innehar fast egendom.

Vad i denna paragraf sägs om make skall gälla även den som utan att vara gift med den utsände, lever tillsammans med denne om de tidigare har varit förenade i äktenskap eller gemensamt har eller har haft barn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

1. Den som vid ikraftträdandet redan vistas utom riket under sådana förhållanden som avses i 20 § i sin nya lydelse kyrkobokföres i den församling han var eller hade bort vara kyrkobokförd vid tiden för utresa i samband med statsanställning utom riket.

2. Kyrkobokföring som har skett enligt beslut av regeringen enligt 20 § i sin äldre lydelse består under utlandsvistelsen såvida inte den anställda på ansökan medges annan kyrkobokföring med tillämpning av de nya reglerna.

2 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928: 370)

dels att anvisningarna till 69 § skall upphöra att gälla,

dels att 53 § 1 mom., 68, 69 och 71 §§ samt punkt 1 av anvisningarna till 66 § skall ha nedan angivna lydelse.

†1 Riksdagen 1978/79. 1 saml. Nr 58

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §

I mom.¹ Skyldighet att erlagga skatt för inkomst åligger så framt ej annat föreskrives i denna lag eller i särskilda bestämmelser, meddelade på grund av överenskommelse eller beslut, varom i 72 och 73 §§ sägs:

a) fysisk person:

för tid, under vilken han varit här i riket bosatt:

för all inkomst, som av honom här i riket eller å utländsk ort förvärvats; samt

för tid, under vilken han ej varit här i riket bosatt:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för avlöning eller annan därmed jämförlig förmån, som utgått av annan anställning eller annat uppdrag, i den mån inkomsten uppburits härifrån och förvärvats genom verksamhet här i riket;

för pension och annan ersättning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun;

för pension och annan ersättning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller pension på grund av anställning eller uppdrag hos svenska staten eller svensk kommun, *i fråga om pension enligt nämnda lag dock endast till den del beloppet överstiger 4 500 kronor;*

för belopp, som utgår på grund av annan pensionsförsäkring än tjänstepensionsförsäkring, om försäkringen meddelats i här i riket bedriven försäkringsrörelse;

för ersättning enligt lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring och lagen (1956: 293) om ersättning åt smittbärande samt enligt annan lag eller författning, som utgått till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring eller i fall som avses i lagen (1977: 265) om statligt personskadeskydd eller lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjömän;

för dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa enligt lagen (1973: 370) om arbetslöshetsförsäkring och kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973: 371) om kontant arbetsmarknadsstöd;

för timstudiestöd och inkomstbidrag enligt studiestödslagen (1973: 349);

för annan härifrån uppburin, genom verksamhet här i riket förvärvad inkomst av tjänst;

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse; samt

för belopp, varmed schablonavdrag för egenavgifter överstigit påförda avgifter, samt restituerade, avkortade eller avskrivna egenavgifter, allt i den omfattning, som anges i anvisningarna till 41 b §;

b) staten:

för inkomst av jordbruksdomäner, skogar samt utthyrd eller med tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtta fastigheter; samt

¹ Lydelse enligt prop. 1978/79: 21.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för inkomst av rörelse, som ej härflutit av bank- eller försäkringsrörelse eller av kommunikationsverk med tillhörande byggnader och anläggningar eller av industriell verksamhet, som huvudsakligen avser att tillgodose statens egna behov;

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållnings-sällskap med stadgar som fastställts av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att fullgöra uppgifter som enligt nämnda stadgar ankomma på sammanslutningarna, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, företagareförening som erhåller statsbidrag, norrlandsfonden, statens utvecklingsfond, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m. m., Svenska Bibelsällskapets bibelfond, Stiftelsen Industricentra, Stiftelsen Industriellt Utvecklingscentrum i övre Norrland, Sveriges exportråd, Sveriges turistråd, järnkotoret, så länge kotorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kotoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, erkända arbetslöshetskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagar med ändamål att utgiva avgångsersättning till friställd arbetstagar eller främja åtgärder till förmån för arbetstagar som blivit uppsagd eller löper risk att bli uppsagd till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggelse eller rationalisering av företags verksamhet ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

e) kyrkor, sjukvårdsinrättningar vilkas verksamhet ej bedrivs i vinstsyfte, barmhärtighetsinrättningar, stiftelser som hava till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar eller att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning, ävensom ideella föreningar som uppfylla i punkt 9 av anvisningarna angivna villkor:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

f) svenska aktiebolag och sådana bolag, som enligt särskild författning äro skyldiga att avstå sin vinst, ekonomiska föreningar, samebyar, samfund, stiftelser, understödsföreningar, som bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, verk, inrättningar och andra inländska juridiska personer, dock såvitt gäller sådana juridiska personer som enligt författning

Nyvarande lydelse

Föreslagen lydelse

eller på därmed jämförligt sätt bildats för att förvalta samfällighet endast om samfälligheten har taxerats såsom särskild taxeringsenhet och avser marksamfällighet eller regleringssamfällighet, samtliga här under f) avsedda bolag, verk och andra juridiska personer i den mån de ej inbegripas under punkterna d) och e):

för all inkomst, som här i riket eller å utländsk ort förvärvats;

g) utländska bolag:

för inkomst av här belägen fastighet;

för inkomst av rörelse, som här bedrivits; samt

för vinst å icke yrkesmässig avyttring av fastighet eller rörelse här i riket eller tillhör till sådan fastighet eller rörelse;

h) allmänna pensionsfonden:

för all inkomst som här flyter av medel, som förvaltas av fjärde fondstyrelsen, samt i övrigt för inkomst av fastighet.

Riksskatteverket må, om särskilda skäl därtill äro, efter ansökan förklara, att stiftelse eller förening, som har till huvudsakligt ändamål att främja nordiskt samarbete, i fråga om skattskyldighet eller eljest vid tillämpning av denna lag skall anses jämställd med stiftelse eller förening, som ovan i första stycket vid e) angives. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskatteverket återkallas. Över beslut, som riksskatteverket meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

68 §

Vad i denna lag stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall *jämväl äga tillämpning å person*, som i Sverige stadigvarande vistats utan att vara *härstädes* bosatt.

Vad i denna lag stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall *även gälla person* som stadigvarande vistats i Sverige utan att vara bosatt *här*. *Detsamma gäller den som har vistats tillfälligt här och har haft arbetsanställning, vid vilken skatteavdrag enligt 39 § 1 mom. uppbördslagen (1953: 272) har kommit i fråga. Vad som nu har sagts om skattskyldig som har vistats här tillfälligt skall dock icke gälla vid tillämpning av 53 § 1 mom. och icke heller då den skattskyldige vid vistelsen här uppbär lön av anställning hos svenska staten eller svensk kommun om anställningen avses fortsätta utomlands.*

69 §²

Svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utom-

På svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegatio-

² Senaste lydelse 1972: 765.

Nuvarande lydelse

lands, är icke skattskyldig här i riket för sin inkomst av berörda tjänst.

I övrigt tillämpas beträffande skattskyldig som avses i första stycket vad i denna lag föreskrives angående här i riket bosatt person. För inkomst som skall beskattas i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm på grund av sådan skattskyldigs mantalsskrivning därstädes utgår kommunal inkomstskatt för gemensamt kommunalt ändamål.

Vad ovan sagts gäller i tillämpliga delar jämväl sådan persons make samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse

nens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, tillämpas vad i denna lag sägs angående här i riket bosatt person. Detsamma gäller sådan persons make samt barn under 18 år, om de har varit svenska medborgare och har bott hos honom.

71 §

Skatt, som jämlikt bestämmelserna i 57 § 1 mom., 59 § 3 mom., 69 § och 72 § 1 mom. utgöres för gemensamt kommunalt ändamål, skall användas till utjämning av skattetrycket olika kommuner eller andra menigheter emellan.

Skatt, som jämlikt bestämmelserna i 57 § 1 mom., 59 § 3 mom. och 72 § 1 mom. utgöres för gemensamt kommunalt ändamål, skall användas till utjämning av skattetrycket olika kommuner eller andra menigheter emellan.

Anvisningar

till 66 §

1.³ Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskriften i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att mantalsskrivningsskyldighet i någon kommun beträffande honom förelegat för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig.

1. Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskrifterna i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att mantalsskrivningsskyldighet i någon kommun beträffande honom förelegat för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig. Vidare framgår, att för den som har vistats tillfälligt här i riket och har haft arbetsanställning, vid vilken skatteavdrag

³ Senaste lydelse 1945: 897.

†2 Riksdagen 1978/79. 1 saml. Nr 58

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

har kommit i fråga utan att nyssnämnd mantalsskrivningsskyldighet beträffande honom har förelagat, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år som närmast föregått taxeringsåret först har vistats. Vad som nu har sagts om den som har vistats tillfälligt här skall dock icke gälla om den skattskyldige vid vistelsen här uppbär lön av anställning hos svenska staten eller svensk kommun om anställningen avses fortsätta utomlands.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979.

Bestämmelserna tillämpas såvitt avser 71 § första gången vid 1981 års taxering och i övrigt vid 1980 års taxering.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrivs att 16 § 1 mom. och 17 § lagen (1947: 576)¹ om statlig inkomstskatt skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

1 m o m.² Vad i denna lag stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall jämväl äga tillämpning å person, som i Sverige stadigvarande vistats utan att vara härstädes bosatt.

1 m o m. Vad i denna lag stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall även gälla person som stadigvarande vistats i Sverige utan att vara bosatt här. Detsamma gäller den som har vistats tillfälligt här och har haft arbetsanställning, vid vilken skatteavdrag enligt 39 § 1 mom. uppbördslagen (1953: 272) har kommit i fråga. Vad som nu har sagts om skattskyldig som har vistats här tillfälligt skall dock icke gälla vid tillämpning av 6 § 1 mom. och icke heller då den skattskyldige vid vistelsen här uppbär lön av anställning hos svenska staten eller svensk kommun om anställningen avses fortsätta utomlands.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 770.

² Senaste lydelse 1974: 770.

Nuvarande lydelse

A svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, skall tillämpas vad i denna lag stadgas angående här i riket bosatt person.

Vad nu sagts gäller jämväl sådan persons make samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom.

Föreslagen lydelse

17 §³

På svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, delegationens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, tillämpas vad i denna lag stadgas angående här i riket bosatt person. Detsamma gäller sådan persons make samt barn under 18 år, om de har varit svenska medborgare och har bott hos honom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas första gången vid 1980 års taxering.

4 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs att 12 § uppbördslagen (1953: 272)¹ skall upphöra att gälla vid utgången av år 1978.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

I fråga om svensk medborgare, som tillhör svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst är bosatt utomlands, skall preliminär A-skatt avse endast statlig inkomstskatt, som belöper på inkomsten av tjänsten om icke lokal skattemyndighet föreskrivit annat.

³ Senaste lydelse 1974: 770.

¹ Lagen omtryckt 1972: 75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1973: 1111.

5 Förslag till

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs att 4 § och 22 § 1 mom. taxeringslagen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Län indelas i *lokala taxeringsdistrikt* och *särskilda taxeringsdistrikt*.

Lokalt taxeringsdistrikt omfattar kommun eller del av kommun. För varje lokalt taxeringsdistrikt skall finnas en *lokal taxeringsnämnd* som verkställer taxering inom distriktet, om ej annat följer av tredje eller fjärde stycket.

Särskilt taxeringsdistrikt omfattar kommun, del av kommun eller flera kommuner. Kommun eller del av kommun får ingå i två eller flera särskilda taxeringsdistrikt. För varje särskilt taxeringsdistrikt skall finnas en *särskild taxeringsnämnd*, som verkställer taxering inom distriktet. I särskilt taxeringsdistrikt skall, om ej annat följer av fjärde stycket, taxeras fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser, vilkas inkomstförhållanden är mera invecklade samt andra skattskyldiga än fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser. Till sådant distrikt får också hänföras annan skattskyldig än som nu har sagts om det är påkallat med hänsyn till taxeringsarbetet.

Hela riket utgör ett gemensamt taxeringsdistrikt, i vilket gemensam taxeringsnämnd verkställer dels taxering till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt av skattskyldiga, som saknar hemortskommun i riket, och av sådana i 17 § lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt och 17 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt nämnda skattskyldiga, som enligt 20 och 39 §§ folkbokföringsförordningen (1967: 198) skall mantalsskrivas i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm, dels taxering till kommunal inkomstskatt, som skall ske för gemensamt kommunalt ändamål. Taxering för gemensamt kommunalt ändamål anses ske för beskattning i särskild kommun.

Hela riket utgör ett gemensamt taxeringsdistrikt, i vilket gemensam taxeringsnämnd verkställer dels taxering till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt av skattskyldiga, som saknar hemortskommun i riket, dels taxering till kommunal inkomstskatt, som skall ske för gemensamt kommunalt ändamål. Taxering för gemensamt kommunalt ändamål anses ske för beskattning i särskild kommun.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om indelning i taxeringsdistrikt och om taxeringsnämnds verksamhetsområde med avvikelse från vad som oeljest följer av denna paragraf.

¹ Lagen omtryckt 1971: 399. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.

² Senaste lydelse 1978: 316.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

*I mom.*³ Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklaration (*självdeklaration*), nämligen:

1) aktiebolag, ekonomisk förening och aktiefond ävensom sådan stiftelse, fond eller inrättning som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen,

2) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor,

3) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 4 500 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. lagen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 200 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda lag, 15 000 kronor, samt

5) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklarationsskyldighet enligt punkterna 2)–4) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunalskattelagen, lagen om statlig inkomstskatt eller lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och levt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses *hava* varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, *därest* de varit svenska medborgare och bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört

Vid tillämpning av vad i första stycket vid 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, *svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation* eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, *delegationens* eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses *ha* varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons make samt barn under 18 år, *om de har* varit svenska med-

³ Senaste lydelse 1974: 997.

Nuvarande lydelse

främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, *därest* de bott hos honom och icke varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 3) är stadgat icke *hava* varit här i riket bosatta.

Föreslagen lydelse

borgare och *har* bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons make, barn under 18 år och enskilda tjänare, *om* de *har* bott hos honom och icke *har* varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket vid 3) är stadgat icke *ha* varit här i riket bosatta.

I fråga om deklARATIONSSKYLDIGHET för oskift dödsbo efter skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skolat gälla för den avlidne.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas såvitt avser 4 § första gången vid 1981 års taxering och i övrigt vid 1980 års taxering.

6 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt**

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ä svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, *skall* tillämpas vad i denna lag stadgas angående här i riket bosatt person.

Vad nu sagts gäller *jämväl* sådan persons make samt barn under 18 år, *därest* de varit svenska medborgare och bott hos honom.

*Föreslagen lydelse*17 §²

På svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt, *svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation* eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens, *delegationens* eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, tillämpas vad i denna lag stadgas angående här i riket bosatt person. *Detsamma* gäller sådan persons make samt barn under 18 år, *om* de *har* varit svenska medborgare och *har* bott hos honom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas första gången vid 1980 års taxering.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 859.

² Senaste lydelse 1974: 859.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-11-02

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om ändring av reglerna om folkbokföring och beskattning av personer anställda utomlands i svenska statens tjänst. m. m.

1 Inledning

Utrikesförvaltningens personalförening och utrikesförvaltningens TCO-förening har hos budgetdepartementet föreslagit att reglerna angående folkbokföring och beskattning av tjänstemän inom utrikesförvaltningen m. m. ändras. Förslaget innebär bl. a. att den som är anställd av svenska staten och som tjänstgör utom riket skall kyrkobokföras tillsammans med medföljande make och barn i den församling i vilken han före utflyttningen senast har varit eller hade bort vara kyrkobokförd. Vidare föreslås att kyrkobokföring skall kunna ske i annan församling, till vilken han har personlig eller annan anknytning samt att med make skall jämföras den som sedan minst ett år sammanlever med tjänstemannen under äktenskapsliknande former.

Förslaget innebär också att de anställda i UD som är bosatta utomlands skall vara skattskyldiga kommunalt för sin inkomst av denna anställning.

Efter remiss har yttranden över förslaget avgetts av riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), statens avtalsverk (SAV) och statens utlandslönenämnd (UtN).

Frågan om folkbokföring och beskattning av UD-personal har också behandlats av hemvistsakkunniga i samband med utredningens förslag om ny folkbokföringslag (SOU 1976: 39). Detta förslag har ännu inte föranlett lagstiftning bl. a. beroende på att grundläggande frågor inom folkbokföringen inte ansetts böra prövas innan ställning tagits i kyrkostatfrågan.

Jag avser att nu ta upp de frågor som berörs i UD-personalens framställning. I samband härmed berör jag också beskattningen av svensk

medborgare, som har tillhört svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation.

RSV har föreslagit ändrade bestämmelser om beskattningsort m. m. för personer som tillfälligt vistas i Sverige. Vidare har Utlandssvenskarnas förening och Spansk-Nordiska sällskapet hos budgetdepartementet begärt att folkpensionär som är bosatt utomlands vid beskattningen får grundavdrag, extra avdrag och vissa allmänna avdrag. Jag tar nu upp även dessa frågor.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Folkbokföring av personer som tjänstgör utomlands i svenska statens tjänst

Vid kyrkobokföringen gäller som huvudregel att var och en kyrkobokförs i den församling och på den fastighet där han är bosatt (11 § folkbokföringsförordningen (1967: 198), FBF).

För statens utlandsanställda personal gäller särskilda regler. Enligt 20 § FBF skall den som är anställd på utländsk ort i svenska statens tjänst kyrkobokföras i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm med sin familj och svenska betjäning. Regeringen kan dock medge den, som äger eller innehar fast egendom utom Stockholm, att med familj och betjäning kyrkobokföras på viss fastighet i den församling där egendomen är belägen.

Reglerna om var en person skall vara kyrkobokförd har betydelse i beskattningshänseende. Inkomst av tjänst m. m. beskattas i den skattskyldiges hemortskommun om han är skatterättsligt bosatt här i riket (59 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370), KL). Hemortskommun är den kommun där han skall vara mantalsskriven för året näst före taxeringsåret (66 § första stycket KL). Den som är kyrkobokförd och mantalsskriven enligt 20 och 39 §§ FBF i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm skall således beskattas i Stockholm. Detta medför att den skattskyldige endast i vissa fall kan utnyttja underskott på fastighet kommunalt. Underskott i en förvärvskälla får nämligen endast utnyttjas mot annan inkomst, som skall beskattas i samma kommun (46 § 1 mom. första stycket KL), och inkomst av fastighet skall beskattas i den kommun där fastigheten är belägen (56 § KL).

Har den skattskyldige däremot fått medgivande enligt 20 § FBF att kyrkobokföras i den församling där fastigheten är belägen kan han i regel utnyttja detta underskott mot tjänsteinkomsten. För medgivande enligt 20 § FBF krävs att den som äger eller innehar fastigheten har anställning utomlands. Är det däremot maken som äger eller innehar denna kan medgivande inte ges. Detta medför att den som är anställd utomlands i svenska statens tjänst och vars make äger fastighet i annan

kommun än Stockholm inte får kyrkobokföras i den församling där fastigheten är belägen utan i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm. Enligt 20 § FBF skall i sådant fall båda makarna kyrkobokföras i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm. Detta gäller oavsett om den make som äger fastigheten följer med utomlands eller inte.

Personalföreningarna vid UD har föreslagit att den som är anställd av svenska staten och som tjänstgör utom riket skall kyrkobokföras jämte medföljande make, barn och i familjen anställd svensk medborgare i den församling i vilken han senast har varit eller hade bort vara kyrkobokförd. Vidare har föreslagits att sådan utlandsanställd efter beslut av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får kyrkobokföras i annan församling till vilken han har personlig eller annan anknytning. Förslaget innebär också att med make skall jämställas person som sedan minst ett år sammanlever med tjänstemannen under äktenskapsliknande former.

RSV har tillstyrkt förslaget såvitt avser kyrkobokföring i församling i vilken tjänstemannen senast har varit eller hade bort vara kyrkobokförd. Däremot har RSV avstyrkt förslaget att han efter särskilt beslut får kyrkobokföras i annan församling. Övriga remissinstanser har godtagit förslaget.

För egen del vill jag säga följande. Reglerna för folkbokföring av UD:s utlandspersonal har sedan gammalt varit annorlunda än dem som har gällt för andra medborgare. Detsamma gäller i fråga om beskattningsreglerna som jag tar upp i ett följande avsnitt. Gällande ordning innebär emellertid som personalföreningarna har påtalat vissa nackdelar för berörda personer. Jag anser det därför angeläget att man utan dröjsmål tar upp reglerna till omprövning. Detta kan ske utan att man därigenom försvårar sådana ändringar som senare kan komma att beslutas på grundval av hemvistsakkunnigas förslag.

Enligt min uppfattning har den som är anställd utomlands i svenska statens tjänst regelmässigt en så stark anknytning till Sverige att en kyrkobokföring här är motiverad. Anknytningen gäller nästan alltid den församling där han var eller hade bort vara kyrkobokförd vid utresan härifrån riket. Det är då enligt min mening naturligt att han är kyrkobokförd i den församlingen och inte som nu i Storkyrkoförsamlingen. I samma församling bör också medföljande make och barn under 18 år kyrkobokföras. Jag vill därför ansluta mig till personalföreningarnas förslag i denna del. Jag anser dock inte skäl föreligga att nyssnämnda regler för kyrkobokföring skall omfatta medföljande betjäning. Däremot är jag inte beredd att tillmötesgå personalföreningarnas önskemål om rätt till kyrkobokföring i annan församling till vilken den utsände har personlig eller annan anknytning. Enligt min mening är de förutsättningar för bestämning av kyrkobokföringsorten som personalföreningarna har föreslagit alltför obestämda för att kunna ge erforderlig

likformighet och förutsebarhet i tillämpningen. Å andra sidan bör den nuvarande möjligheten till kyrkobokföring i församling där den utsände har fast egendom finnas kvar.

Sistnämnda bestämmelser bör emellertid justeras. Jag anser att avseende inte längre bör fästas vid vem av makarna som äger fast egendom. För kyrkobokföring i sådan församling bör det vara nog att en av makarna äger sådan egendom. Jag föreslår att 20 § FBF ändras enligt vad jag här har sagt. Mitt förslag avser inte någon ändring av de förutsättningar som f. n. gäller i praxis beträffande beskaffenheten hos den fastighet där kyrkobokföring kan ske enligt 20 § andra stycket FBF.

En särskild fråga gäller den som är bosatt utomlands och där anställs i svenska statens tjänst för tjänstgöring utomlands. Nuvarande bestämmelser i 20 § FBF har i praxis i vissa fall tillämpats så att sådan person inte har kyrkobokförts i Sverige. Av lagtextens lydelse kan emellertid inte utläsas något stöd för en sådan praxis. Vidare skiftar praxis i fråga om kyrkobokföring av sådan lokalanställd som reser från Sverige för att anställas direkt av lönad utlandsmyndighet.

Jag anser att sådan anknytning till Sverige inte föreligger att tjänstemän som nu har sagts bör kyrkobokföras här i riket. Jag föreslår därför att bestämmelsen utformas så att den inte avser lokalanställd av något slag utan endast utsänd personal under tid för ifrågavarande tjänstgöring.

Enligt nuvarande lydelse av 20 § FBF är det regeringen som beslutar i dessa fall. Jag anser emellertid att beslut av den här karaktären bör delegeras från regeringen till annan myndighet, lämpligen RSV. Jag föreslår alltså att RSV ges beslutanderätten i dessa fall. 20 § FBF bör ändras i enlighet härmed.

Personalföreningarna har också föreslagit en utvidgning av den krets närstående som enligt vad jag här har sagt kyrkobokföres tillsammans med den utlandsanställda. Jag anser det naturligt att man i detta hänseende jämställer med makar dem som enligt 65 § sista stycket KL skall taxeras såsom gifta. Mitt förslag är alltså att gemensam kyrkobokföring bör kunna ske av sammanlevande som inte är gifta men som tidigare har varit gifta med varandra eller som har eller har haft gemensamt barn.

Jag föreslår att de bestämmelser jag här har förordat träder i kraft den 1 januari 1979. De kommer då skattemässigt att få verkan först vid 1981 års taxering.

Den som vid ikraftträdandet redan vistats utom riket under sådana förhållanden som avses i 20 § FBF i dess nya lydelse bör enligt min mening kyrkobokföras i den församling han var eller bort vara kyrkobokförd vid tiden för utresa i samband med statsanställning utom riket. Detta bör ske automatiskt genom kyrkobokföringsmyndighetens försorg. Sådan kyrkobokföring som skett enligt beslut av regeringen enligt 20 §

FBF i dess äldre lydelse bör dock bestå under utlandsvistelsen såvida inte den anställde efter ansökan medges annan kyrkobokföring med tillämpning av de nya reglerna.

2.2 Beskattning av personer som tjänstgör utomlands i svenska statens tjänst m. m.

I föregående avsnitt har jag redogjort för mina förslag i fråga om folkbokföringen av den som tjänstgör utomlands för svenska statens räkning. Personalföreningarna vid UD har även begärt ändrad beskattning av sådan personal och då främst i fråga om inkomst av utlandsanställningen. Jag övergår nu till denna fråga.

Den som är bosatt i Sverige är regelmässigt skattskyldig här för alla sina inkomster (53 § 1 mom. första stycket a) KL och 6 § 1 mom. a) lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, SI). Den som inte är bosatt här i landet beskattas i regel bara för inkomster som kan sägas härröra från förvärvskällor i Sverige. Hit hör bl. a. lön från svenska staten. För den svenska beskickningspersonalen utomlands finns specialbestämmelser. Sådan personal beskattas nämligen inte kommunalt för sin lön utan bara statligt (69 § första stycket KL). I skattehänseende behandlas sådan personal som bosatt i Sverige (69 § andra stycket KL och 17 § första stycket SI).

Enligt 20 § FBF kyrkobokförs ifrågavarande personal i regel i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm, varvid mantalsskrivning även sker i församlingen (39 § första stycket FBF). Detta gäller även make och barn under 18 år om de varit svenska medborgare och bosatta hos honom (69 § tredje stycket KL, 17 § andra stycket SI). Därvid utgår kommunalskatt efter utdebiteringen i Storkyrkoförsamlingen om vederbörande har andra inkomster än sin lön. Till den del vederbörande har inkomst av annan fastighet skall denna dock beskattas i den kommun där fastigheten är belägen.

Enligt 20 § FBF kan regeringen medge att kyrkobokföring under utlandstjänstgöringen får ske i församling där vederbörande har fastighet. I så fall beskattas även andra inkomster i den kommun där fastigheten är belägen.

Den som är anställd i svenska statens tjänst men som inte tillhör vår beskickningspersonal är alltid skattskyldig för sin inkomst av anställningen (53 § 1 mom. första stycket a) KL och 6 § 1 mom. a) SI). För en sådan person får det betydelse om han skall anses vara skatterättsligt bosatt här i riket eller inte. Enligt punkt 1 av anvisningarna till 53 § KL räknas den som här har sitt egentliga bo och hemvist som bosatt här i riket. Svensk medborgare kan också anses bosatt här om han alljämt har väsentlig anknytning till Sverige.

Även de personer som nu avses skall i regel kyrkobokföras i Stor-

kyrkoförsamlingen. Om vederbörande har fastighet i annan kommun än Stockholm kan regeringen medge att han kyrkobokförs i den församling där fastigheten är belägen (20 § FBF).

Sker kyrkobokföring i Storkyrkoförsamlingen och anses den utlandsanställda skatterättsligt bosatt här i riket är han oinskränkt skattskyldig och skall beskattas i Stockholm med kommunal utdebitering för Storkyrkoförsamlingen. Är han däremot inte skatterättsligt bosatt här i riket beskattas han i princip bara för sin lön från Sverige och då i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål. Kommunalskatt utgår därvid med 10 % (lagen (1972: 78) om skatt för gemensamt kommunalt ändamål). Har däremot kyrkobokföring skett i församling där vederbörande har fastighet får han anses ha sådan väsentlig anknytning till riket att han anses bosatt här. Han är därvid oinskränkt skattskyldig och beskattas kommunalt efter utdebiteringen i denna församling.

Personalföreningarnas förslag till nya beskattningsregler för tjänstemän inom utrikesförvaltningen innebär att dessa till skillnad mot nu skall vara skattskyldiga kommunalt för sin inkomst av utlandsanställningen samt att de liksom f. n. vid tillämpningen av KL skall anses vara bosatta här i riket.

RRV, SAV och UtN har tillstyrkt förslaget. RSV tillstyrker förslaget i sak. Verket anser emellertid med hänsyn till hemvistsakkunnigas förslag om beskattning av utlandsanställd personal m. m. att det är mindre lämpligt att nu behandla denna del av de frågor hemvistsakkunniga tar upp för att kanske senare gå vidare med övriga frågor. Detta skulle medföra ett onödigt merarbete och ojämnhet i rättstillämpningen.

För min del anser jag det naturligt bl. a. med hänsyn till önskemålet om en för alla likformig beskattning att de särskilda skattereglerna för UD:s utlandspersonal avskaffas så långt det är möjligt. Jag är därför ense med personalföreningarna om att den utlandspersonal som nu är aktuell förs in under de skatteregler som gäller för övriga inkomsttagare. De förslag jag nu avser att lägga fram torde inte komma att föregripa sådan reform som senare kan komma att beslutas. Genomgående är det här fråga om personer som i skattchänscende kan anses bosatta i Sverige men som för att kunna fullgöra viss offentlig tjänst måste vistas utom riket. Så snart tjänsten tillåter kan de förväntas återvända till Sverige. Genom tjänsten bibehålls så gott som undantagslöst en sådan väsentlig anknytning till Sverige att de är oinskränkt skattskyldiga här i riket (punkt 1 av anvisningarna till 53 § KL, 6 § 1 mom. a) och 3 § andra stycket SI).

Inkomst av utlandstjänstgöringen är emellertid, som tidigare har nämnts, skattefri vid beskattningen för kommunal inkomstskatt (69 § första stycket KL).

Ett löncavtal för utrikesförvaltningens utlandsstationerade tjänstemän träffades den 28 januari 1977. Avtalet, som är ett modellavtal för öv-

riga utlandsstationerade statstjänstemän, innehåller en bestämmelse om löneavdrag med 25 % baserat på den då genomsnittliga kommunala utdebiteringen i Stockholms kommun. Denna bestämmelse tillkom bl. a. i anledning av hemvistsakkunnigas utredning om samordnade regler beträffande hemvist, beskattning och sociala förmåner. Bestämmelsen har emellertid enligt min mening fått vissa mindre lämpliga konsekvenser. Den pensionsgrundande inkomsten sänks i vissa fall med 25 %. Vidare sänks den till statlig skatt skattepliktiga inkomsten med 25 %. Den kommunalt skattepliktiga inkomsten blir lägre, eftersom denna inte omfattar tjänsteinkomsten. Detta medför att möjligheten att göra avdrag vid taxeringarna ofta begränsas i väsentlig mån.

Dessa effekter upphör om dessa personer görs skattskyldiga kommunalt för sin inkomst av utlandstjänstgöringen. Det förutsätts att lönerna därvid kommer att uppräknas i motsvarande mån.

Jag föreslår således att den kategori tjänstemän som avses i 69 § första stycket KL kommunalt görs skattskyldig för sin inkomst av utlandstjänstgöringen. Det gäller sålunda svensk medborgare som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands. Förslaget innebär att nuvarande 69 § första stycket KL upphör att gälla.

Denna personal kommer till följd härav att jämföras med övriga skattskyldiga som har skatterättsligt hemvist här i riket. I 69 § första stycket KL omnämnda personer torde som tidigare sagts nämligen så gott som undantagslöst också få anses ha behållit väsentlig anknytning till riket enligt KL. Jag har i föregående avsnitt föreslagit att de under utlandstjänstgöringen skall vara kyrkobokförda i den församling där de var eller hade bort vara kyrkobokförda vid utflyttningen. Detta innebär att beskattningsorten även efter utflyttningen är den kommun där församlingen är belägen. På grund härav kan den nuvarande bestämmelsen om beskattning för gemensamt kommunalt ändamål i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm utgå (69 § andra stycket KL). De förmåner i beskattningshänseende, som enligt anvisningarna till 69 § KL åtnjuts vid taxering som om bosättning har förelegat i nämnda kommun, kommer i förekommande fall att åtnjutas i beskattningskommunen enligt vanliga regler utan särskilt stadgande. Dessa anvisningar bör därför upphöra att gälla.

I fråga om person som har varit anställd utomlands under mycket lång tid kan uppkomma tveksamhet om han skall anses vara skatterättsligt bosatt här i riket eller inte. Om han anses bosatt här i riket är han enligt vad jag tidigare har föreslagit, oinskränkt skattskyldig för inkomsten från utlandsanställningen. I annat fall är han inskränkt skattskyldig vilket bl. a. innebär att han här inte kan åtnjuta allmänna avdrag, grundavdrag m. m. För att undvika detta bör han enligt min me-

ning liksom f. n. anses bosatt här i riket och således vara oinskränkt skattskyldig. Jag föreslår att en bestämmelse införs i 69 § KL att på förevarande kategori tjänstemän skall tillämpas vad i lagen stadgas angående här i riket bosatt person. Motsvarande bestämmelse finns f. n. i 17 § SI och i 17 § lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, SF. Förslaget gäller även make liksom barn under 18 år om de har varit svenska medborgare och har bott hos honom.

Bestämmelserna i 69 § KL och 17 § SI liksom i 17 § SF har i praxis tillämpats också beträffande personer som har tillhört svensk permanent delegation hos mellanstatlig organisation. Med sådan delegation avses härvid endast de utlandsmyndigheter som varje år anges i budgetpropositionens tredje huvudtitel, dvs. f. n. representationen hos FN, ombudet hos Europarådet och delegationerna hos OECD, EG och de internationella organisationerna i Genève. Under senare tid har emellertid denna praxis ifrågasatts. Jag anser emellertid att det inte finns skäl att i skattehänseende behandla delegationspersonalen annorlunda än motsvarande anställda hos UD. Delegationspersonalen tillhör utrikesförvaltningen och har löne- och anställningsförmåner som motsvarande anställda på svenska beskickningar. Jag föreslår därför att bestämmelser införs i 69 § KL, 17 § SI och 17 § SF att på den nu berörda delegationspersonalen skall tillämpas vad i lagen sägs om här i riket bosatt person.

Förslaget i denna del innebär ingen ändring av reglerna om beskattningen av övrig personal som tjänstgör utomlands i svenska statens tjänst. Det bör emellertid nämnas att den som, enligt vad jag tidigare har föreslagit, skall kyrkobokföras i den församling där han var eller bort vara kyrkobokförd, kommer att beskattas i den kommun församlingen tillhör om han anses skatterättsligt bosatt här i riket. Därvid kommer kommunalskatt att utgå efter utdebiteringen i denna församling, i stället för som nu i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm. I ett mindre antal fall kan inkomsttagaren emellertid komma att anses som inte bosatt här i riket. I detta fall skall han liksom f. n. beskattas i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål, varvid kommunalskatt utgår med 10 %.

De ändrade skatteregler jag nu har föreslagit bör träda i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas första gången vid 1980 års taxering.

Följdändringar bör göras i 71 § KL, 4 § och 22 § 1 mom. taxeringslagen (1956: 623) samt 12 § uppbördslagen (1953: 272), UL.

Enligt 12 § UL skall i fråga om person som avses i 69 § första stycket KL preliminär A-skatt avse endast statlig inkomstskatt som belöper på inkomsten av tjänsten om inte lokal skattemyndighet har föreskrivit annat. Med hänsyn till vad jag tidigare har föreslagit om skyldighet att erlagga kommunalskatt för denna inkomst bör 12 § UL upphöra att gälla.

2.3 Beskattningsort för personer som vistas tillfälligt i Sverige

Den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige är som har framgått av det föregående oinskränkt skattskyldig här i riket medan den som inte är bosatt eller stadigvarande vistas här är begränsat skattskyldig (53 § 1 mom. första stycket a), punkt 1 av anvisningarna till 53 § och 68 § KL samt 6 § 1 mom. a) och 16 § 1 mom. SI). I båda fallen beskattas vederbörande i Sverige för inkomst av tjänst här. Undantag härifrån har emellertid föreskrivits i en del avtal till undvikande av dubbelbeskattning, som ingåtts med främmande stater.

Med de undantag, som föranleds av dubbelbeskattningsavtal, gäller således samma regler om skattskyldighet för inkomst av tjänst i Sverige för å ena sidan den som har varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige och å andra sidan övriga inkomsttagare. För dessa båda grupper gäller emellertid olika bestämmelser rörande beskattningsort m. m.

Den som har varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige beskattas för tjänsteinkomsten i hemortskommunen (59 § 1 mom. KL, 14 § 1 mom. SI) medan den som inte varit bosatt eller stadigvarande vistats här i riket skall beskattas kommunalt i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål (59 § 3 mom. KL). I det senare fallet utgår kommunal inkomstskatt endast med 10 %. Med hemortskommun förstås i princip mantalsskrivningskommunen (66 § första stycket KL, 3 § första stycket SI). För den som har varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige utan att mantalsskrivningsskyldighet har förelegat skall som hemortskommun anses den kommun där han först har varit bosatt eller stadigvarande vistats under året (66 § andra stycket KL, 3 § första stycket SI).

Skatteavdrag skall i princip göras vid varje tillfälle av löneutbetalning (39 § 1 mom. UL). Lokal skattemyndighet beslutar om beräkning av preliminär A-skatt samt debitering av skatt. Beslut härom meddelas av den lokala skattemyndigheten i det fögderi, där beskattningsorten är belägen (22 § UL).

RSV har föreslagit att reglerna om beskattningsort ändras för den som tillfälligt har vistats i Sverige och som har haft anställning vid vilken skatteavdrag har kunnat komma i fråga. Beskattningsort bör vara den kommun, där han först har vistats under året. RSV har därvid framhållit att bestämmelserna om beskattningsort för den som vistas tillfälligt här i riket i praktiken inte har tillämpats enligt sin lydelse.

RSV har vidare anfört bl. a. följande. Det har i praktiken uppstått problem med att tillämpa nuvarande bestämmelser om var debetsedel på preliminär A-skatt skall utfärdas och om var inkomsttagaren skall beskattas. Några direkta lagbestämmelser om i vilken kommun debetsedeln skall utfärdas finns inte. Avsikten med gällande regler är emellertid att debetsedeln skall utfärdas i kommun, där slutlig skatt kommer att debiteras. När en person reser in till och tar anställning i Sverige

måste det f. n. omedelbart avgöras om han kommer att bosätta sig eller stadigvarande vistas här. Detta har betydelse för vilken skattemyndighet som skall utfärda debetsedel på preliminär A-skatt. Detta ställningstagande kan ofta vara mycket svårt. Om han bedöms vara bosatt eller stadigvarande vistas här skall skattemyndigheten i den kommun där han först har varit bosatt eller vistats utfärda debetsedeln. I annat fall skall lokala skattemyndigheten i Stockholm utfärda debetsedeln. Det är naturligt att ansökan om debetsedel görs hos lokala skattemyndigheten på anställningsorten. Om debetsedel i detta fall skulle utfärdas av lokala skattemyndigheten i Stockholm skulle olägenheter uppkomma såväl för de skattskyldiga och arbetsgivarna som för myndigheterna. Det skulle vara nödvändigt att sända ansökningen om debetsedel med post till lokala skattemyndigheten i Stockholm om den skattskyldige finns på annan ort än Stockholm. Såväl den skattskyldige som arbetsgivaren behöver debetsedeln utan fördröjning. Detta blir svårt om debetsedeln skall utfärdas av lokala skattemyndigheten i Stockholm. Den skattskyldige skulle inte kunna få sina debetsedlar i tid utan få vidkännas förhöjt skatteavdrag. Även i andra frågor om skatt såsom jämkning, anstånd m. m. skulle de skattskyldiga få vända sig till lokala skattemyndigheten i Stockholm.

RSV har vidare framhållit att utländska praktikanter i regel inte skall betala skatt i Sverige, eftersom dubbelbeskattningsavtalen innehåller särskilda undantag för denna grupp. Arbetsgivaren kan dock inte underlåta att dra källskatt om han inte får ett beslut därom. Om sådant s. k. fribeslut har utfärdats av lokala skattemyndigheten på orten och det senare skulle visa sig att preliminär skatt har betalats skulle svårigheter också uppkomma. Den bedömning som görs av skattemyndigheten på orten kan vid taxeringen visa sig ha varit felaktig. I många fall kan den skattskyldige t. ex. ha tänkt sig en tillfällig anställning men kanske stannar längre än han tänkt sig och blir att anse som bosatt eller ha stadigvarande vistelse här i riket. Han skall i sådant fall beskattas i den kommun där han först har varit bosatt eller vistats.

Enligt RSV tillämpas bestämmelserna i praktiken så att debetsedeln regelmässigt utfärdas av lokala skattemyndigheten på den ort där inkomstagaren vistas.

Enligt min mening är det uppenbart att nuvarande regler på området inte är ändamålsenliga. De leder till olägenheter för inkomstagarna själva liksom för arbetsgivare och myndigheter. I praktiken har de visat sig svåra att följa. RSV:s förslag syftar till att undanröja olägenheterna och få beskattningsreglerna för denna grupp mera i överensstämmelse med vad som gäller för andra inkomstagare. Jag ansluter mig till förslaget.

De förordade reglerna har följande innebörd. Den lokala skattemyndigheten i den ort där inkomstagaren först vistas skall utfärda debet-

sedel på preliminär skatt m. m. Inkomsttagaren kommer att beskattas i den ort där han först har vistats. Inkomsttagaren kommer också att i förevarande sammanhang behandlas som bosatt i riket och alltså medges grundavdrag och allmänna avdrag för denna tid.

Genom att beskattningsorten för den nu aktuella gruppen inkomsttagare överförs från Stockholm med kommunal utdebitering med 10 % till annan kommun kommer skatteuttaget att bli högre. Å andra sidan medges grundavdrag m. m. Den sammantagna effekten av förslaget kan bli olika beroende på inkomstsituationen i det aktuella fallet. Generellt kan sägas att den som har låg inkomst får lägre skatt och att den som har hög inkomst kan få högre skatt än enligt nuvarande bestämmelser.

De nya reglerna bör omfatta den som har haft anställning vid vilken skatteavdrag har kommit i fråga. De bör inte omfatta den som har vistats tillfälligt här i riket för t. ex. släktbesök eller semester. De nya reglerna bör inte tillämpas då den skattskyldige vid vistelsen här uppstår lön av anställning hos svenska staten eller svensk kommun om anställningen avses fortsätta utomlands.

Jag föreslår att bestämmelser införs i enlighet med vad jag nu har sagt. Förslaget innebär att ändringar görs i punkt 1 av anvisningarna till 66 § KL, 68 § KL och 16 § 1 mom. SI.

2.4 Beskattning av svenska folkpensionärer bosatta utomlands

Den som är bosatt i Sverige beskattas här för alla inkomster, antingen de har förvärvats inom eller utom landet (53 § 1 mom. första stycket a) KL, 6 § 1 mom. a) SI). Däremot är den som inte är bosatt i Sverige skattskyldig bara för vissa angivna inkomster. Hit hör bl. a. pensionsförmåner på grund av tidigare anställning hos svenska staten eller svensk kommun eller som utgår enligt pensionsförsäkring som har tagits i försäkringsanstalt här i landet. Vidare har bara den som är bosatt i Sverige rätt till allmänna avdrag enligt 46 § 2 och 3 mom. KL, grundavdrag och s. k. extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Den som inte är bosatt i Sverige beskattas för bl. a. pensioner i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål. Detta innebär att kommunalskatt utgår efter en skattesats av endast 10 %.

Beskattningen enligt de interna svenska skattreglerna kan begränsas genom föreskrifter i dubbelbeskattningsavtal. Ett sådant avtal kan innebära, att de avtalsslutande staterna beträffande vissa inkomstslag delar upp beskattningsrätten sig emellan medan man i fråga om andra inkomstslag föreskriver att den ena staten helt skall avstå från beskattning till förmån för den andra. En genomgående princip i avtalen är att inkomst av fast egendom och av rörelse beskattas i det land där egendomen finns resp. rörelsen bedrivs. I fråga om statliga löner och pensioner är det brukligt att de får beskattas av utbetalaren. Däremot

får ofta, i varje fall enligt äldre svenska avtal, endast den stat där den skattskyldige är bosatt beskatta t. ex. royalty och pensioner på grund av enskild tjänst.

Som jag nyss har nämnt har våra dubbelbeskattningsavtal tidigare ofta varit så utformade att endast den stat där den skattskyldige är bosatt har fått beskatta andra pensioner än statspensioner. I flertalet avtal som ingåtts under senare år har dock en ändring skett i detta hänseende. Detta gäller exempelvis det nya dubbelbeskattningsavtalet med Spanien (prop. 1976/77: 2, SkU 1976/77: 3, rskr 1976/77: 12, SFS 1977: 75). Enligt huvudregeln i artikel XVIII punkt 1 i avtalet skall bl. a. pension på grund av enskild tjänst beskattas endast i det land där inkomsttagaren är bosatt. Punkt 3 innehåller emellertid viktiga undantag. Utbetalning enligt socialförsäkringssystemet i en stat får beskattas i denna stat, dock endast om mottagaren är medborgare i denna stat. Motsvarande gäller i fråga om utbetalning på grund av pensionsförsäkring. De nya bestämmelserna innebär alltså att svenska medborgare som är bosatta i Spanien blir beskattade i Sverige för t. ex. ATP och folkpension. Detsamma gäller belopp som utgår på grund av svensk pensionsförsäkring vartill i regel hör även SPP-pension. Det bör dock påpekas att sådana utbetalningar får beskattas även i Spanien. Genom att ev. utgående spansk skatt avräknas från den svenska uppkommer dock ingen dubbelbeskattning. Annan privat pension beskattas däremot endast i Spanien.

De nu beskrivna reglerna om utvidgade möjligheter för Sverige att enligt dubbelbeskattningsavtal få beskatta pensioner till mottagare utomlands har beslutats av riksdagen i enighet. Under riksdagsbehandlingen framhölls också att man härigenom nådde fram till en mer likformig beskattning av olika pensionsförmåner.

De nya avtalsreglerna för beskattning av pensionsförmåner har emellertid kritiserats. Man har bl. a. gjort gällande att en i Spanien bosatt svensk folkpensionär blir alltför hårt beskattad när folkpensionen träffas av svensk inkomstskatt. I dessa fall medges nämligen inte grundavdrag och inte heller sådant extra avdrag som kan medges en i Sverige bosatt pensionär. Även andra önskemål har framförts, bl. a. om rätt att få göra vissa allmänna avdrag. Framställningar av denna innebörd har gjorts av Utlandssvenskarnas förening och av Spansk-Nordiska sällskapet. I sitt slutbetänkande (SOU 1977: 91) Översyn av skattesystemet har 1972 års skatteutredning berört hithörande problem. Av tidsskäl har utredningen emellertid inte kunnat behandla frågorna närmare.

För egen del vill jag framhålla följande. Reglerna om skattskyldighetens omfattning i samband med utflyttning från Sverige måste självfallet vara så utformade att berättigade svenska skattanspråk kan tillgodoses. Lika klart är att bestämmelserna måste ge rimliga skatteresultat för dem som flyttar ut från Sverige. Det säger sig självt att våra beskattningsmöjligheter i samband med utformningen av dubbelbeskatt-

ningsavtal får en räckvidd som är resultat av förhandlingar mellan de avtalsslutande staterna. Det spanska avtalet ger uttryck för de principer för beskattning som genomfördes genom lagstiftning år 1975 (SFS 1975: 1347—1348). Skatteplikt i Sverige infördes då även för utbetalningar till utlandet av belopp på grund av pensionsförsäkring. I stort sett anser jag att reglerna på detta område fungerar tillfredsställande.

Jag är emellertid medveten om att den nuvarande ordningen för beskattningen av folkpensionärer, som är bosatta utomlands, i vissa fall kan verka hård. Jag anser därför att det kan finnas skäl för vissa lättnader.

Ytterligare överväganden är emellertid nödvändiga innan några mer genomgripande förändringar kan aktualiseras. I fråga om de folkpensionärer som är bosatta utomlands är det enligt min uppfattning mest angeläget att så långt möjligt söka avväga skatten på pensionsförmånerna så att större överensstämmelse uppnås i förhållande till folkpensionärer bosatta i Sverige. Nu är emellertid en jämförelse i dessa fall svår att göra redan på grund av skillnader i kostnadsläget mellan olika länder. En direkt tillämpning av de skatteregler som gäller för pensionärer i Sverige skulle mot denna bakgrund inte ge den åsyftade jämställdheten i flertalet fall. Jag vill också i sammanhanget erinra om att den kommunala inkomstskatten för pensionsinkomster för i utlandet bosatta i regel tas ut efter 10 %.

Vidare måste hållas i minnet att våra regler om t. ex. det extra avdrag för nedsatt skatteförmåga som kan medges folkpensionärer bygger på en samlad bedömning av pensionärernas hela inkomst och förmögenhet. En mer ingående kännedom härom kan knappast erhållas om inte den skattskyldige är bosatt i Sverige. Det är också viktigt att nya regler görs så enkla som möjligt, både för de skattskyldiga och för berörda myndigheter.

En rimlig avvägning mellan de svenska beskattningsintressena och hänsyn till de utomlands bosatta folkpensionärerna kan enligt min åsikt uppnås genom att en viss del av folkpensionen undantas från beskattning här i Sverige. Jag föreslår därför att folkpension, liksom annan pension enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, undantas från beskattning i Sverige till den del den inte överstiger 4 500 kr. Härigenom får man enligt min mening en godtagbar avgränsning av de fall där en skattelättnad är motiverad. Som jag tidigare har nämnt får emellertid mitt förslag ses som en provisorisk lösning som kan komma att få omprövas relativt snart.

Mitt förslag föranleder ändring i 53 § 1 mom. KL. De nya reglerna bör tillämpas i fråga om utbetalningar fr. o. m. den 1 januari 1979.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att antaga inom budgetdepartementet uppräntade förslag till

1. lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198),
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
3. lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
4. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272),
5. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
6. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	3
1. lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198)	3
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)	3
3. lag om ändring i lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt	8
4. lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)	9
5. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)	10
6. lag om ändring i lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt	12
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 2 november	
1978	13
1 Inledning	13
2 Föredragandens överväganden	14
2.1 Folkbokföring av personer som tjänstgör utomlands i svenska	
statens tjänst	14
2.2 Beskattning av personer som tjänstgör utomlands i svenska	
statens tjänst m. m.	17
2.3 Beskattningsort för personer som vistas tillfälligt i Sverige ..	21
2.4 Beskattning av svenska folkpensionärer bosatta utomlands ..	23
3 Hemställan	26
4 Beslut	26

